

Oameni, Locuri, Fapte

Centenarul Marii Uniri

Majestatea sa Ferdinand I, născut Ferdinand Viktor Albert Meinrad von Hohenzollern-Sigmaringen a fost rege al României din 10 octombrie 1914 până la moartea sa.

Istoria menționează că, datorită admirației sale pentru România, Regele Ferdinand, în numai 13 ani de domnie, dintr-un “necunoscut”, avea să devină regele României Mari, supranumit fie “Întregitorul”, fie “Ferdinand cel Loial”, pentru felul în care și-a dedicat viața țării sale. A trecut peste originea sa germană pentru a urma voința de unitate a poporului său, în timpul primului război mondial. Visul lui Ferdinand a fost, în egală măsură, același cu al milioanei de români – crearea României Mari prin alipirea Transilvaniei regatului român. Însă la acea dată Ardealul se afla sub stăpânire austro-ungară, acolo unde românii, care erau cei mai vechi și cei mai numeroși locuitori ale acelor locuri, nu aveau nici cele mai elementare drepturi. Momentul prielnic s-a ivit odată cu declanșarea primului război mondial.

Deși rudă cu familia imperială ce conducea Germania, Hohenzollern, Ferdinand a hotărât, împreună cu Consiliul de Coroană din 14/27 august 1916, intrarea României în primul război mondial de partea Antantei, împotriva Germaniei și Austro-Ungariei, realizând astfel pasul cel mai important pentru realizarea idealului României Mari.

Regele ferdinand 1865-1927

SAMOILĂ MÂRZA 1886-1967

Vestea destrămării Imperiului Austro-Ungar l-a găsit chiar în capitala habsburgilor, Viena. Alături de alți conaționali, a plecat spre satul lui din inima Ardealului. În dimineața de 1 Decembrie, înainte de a pleca spre Cetatea Albei-Iulia, aflată la vreo 15 kilometri de sat, și-a aliniat consătenii pentru fotografie și uite așa delegația de la Galtiu a rămas în istorie. Samoilă Mârza a trăit până în 1967. A avut timp destul să rememoreze și să povestească celor mari și celor mici cum a fost ziua Unirii.

A făcut doar fotografii de exterior, pentru că n-a fost primit înăuntru. N-avea mandat de reprezentant oficial.

Organizatorii, spune legenda locului, îl tocmiseră pe fotograful orașului, ungurul Bach, să immortalizeze momentul. Numai că-n ziua cu pricina, Bach a fost de negăsit. Se zice că a dispărut câteva zile din oraș, până a trecut sărbătoarea. Samoilă Mârza a fotografiat mulțimea adunată pe câmpul lui Horea. În total, 14 imagini.

Provenind dintr-o veche familie românească, atestată cu titluri nobiliare încă din secolul XVII, Gheorghe Pop s-a născut la 1 august 1835 în localitatea Băsești. Școala primară a urmat-o în localitate, iar următoarele 6 clase, la gimnaziul din Baia Mare. Au urmat ultimii doi ani la Liceul cezaro-crăiesc din Oradea, susținerea bacalaureatului și studiile la Academia de Drept din Oradea.

În anul 1859, a fost mobilizat în timpul războiului dintre Austria și Regatul Sardiniei, un an mai târziu începându-și cariera juridică și administrativă, remarcându-se ca judecător și administrator cercual, consilier la Episcopia județeană a orfanilor sau prim-pretor.

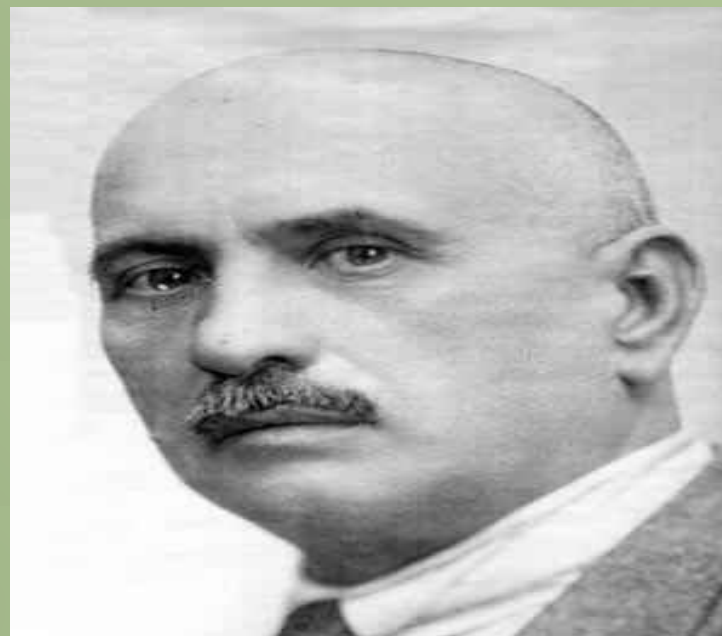
În 1872, beneficiind de încrederea cetățenilor români și maghiari, a fost ales deputat în cercul Cehu-Silvaniei. A mai obținut două mandate de parlamentar, în anii 1875 și 1878, în pofida unei legi electorale cenzitare și extrem de restrictive pentru națiunile nemaghiare care făceau parte atunci din Monarhia austro-ungară.

GHEORGHE POP DE BĂSEȘTI 1835-1919

În anul 1901, la Arad, Ioan Flueraș s-a înscris în Partidul Social Democrat, în rândurile căruia va activa până la moarte, fiind unul dintre principalii militanți ai partidului. A colaborat la ziare muncitorești locale, precum și la ziarul "Adevărul" din Budapesta, organ al P.S.D. din Ungaria. A candidat în anul 1905 în alegerile pentru parlamentul din Budapesta, din partea P.S.D., dar nu a fost ales. În anul 1906 a fost ales în comitetul central la P.S.D. Ungaria, la compartimentul propagandă și presă, devenind din 1911 redactor responsabil al ziarului "Adevărul" din Ungaria, până în anul 1914, când ziarul a fost suspendat. Din anul 1907 până în 1918 a locuit la Budapesta, iar în timpul primului război mondial a fost mobilizat și a lucrat în fabrica de avioane din insula Csepel. A fost ales în 1918 membru în Consiliul Național Român Central, participând la dezbaterile acestuia și la tratativele cu delegația ungară, care au avut loc în noiembrie 1918 la Arad. A contribuit la definitivarea rezoluției Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918 și a fost ales vicepreședinte al acesteia. La 1 decembrie 1918 a fost ales secretar general al P.S.D. Între anii 1921-1926 a fost redactor responsabil al gazetei "Tribuna socialistă" din Cluj.

IOAN FLUERAȘ 1882-1953

Cunoscut și ca Ionel Brătianu a fost inginer, om politic, președinte al Partidului Național Liberal, membru de onoare al Academiei Române din 1923. Devine membru al Partidului Național Liberal încă din 1895.

A condus guvernul României timp de 12 ani, contribuind direct la înfăptuirea Marii Uniri din 1918, la legiferarea și realizarea reformei agrare și a celei electorale, la consolidarea statului național unitar român.

În momentul în care I.I.C. Brătianu preia conducerea Partidului Național Liberal, în anul 1910, se prefigurează și opțiunea politicii externe a partidului, aceea de a desprinde România de Tripla Alianță și de a o orienta spre tabăra Antantei, singura orientare politică compatibilă cu idealul major, acela de a uni pe toți românii în granițele aceluiași stat.

Actul de Unire a Transilvaniei cu România de la 18 noiembrie/1 decembrie 1918 încheie procesul de formare a statului național unitar, la care Ionel Brătianu avusese o contribuție majoră. La 29 noiembrie 1918 se constituie un nou guvern liberal, condus de I.I.C. Brătianu, în componența lui regăsindu-se, pentru prima dată în istoria țării, și miniștrii din provinciile istorice românești unite cu țara mamă.

ION I.C.BRĂȚIANU 1864-1927

Alexandru Vaida Voevod a fost un om politic, medic, publicist și unul dintre liderii marcanți ai Partidului Național Român din Transilvania, apoi al Partidului Național Țărănesc.

A avut o contribuție deosebit de importantă la înfăptuirea Unirii Transilvaniei cu România. Pe 29 septembrie/12 octombrie 1918, la Oradea s-au desfășurat lucrările Comitetului Executiv al Partidului Național Român.

În cadrul acestora s-a hotărât ca națiunea română din Austro-Ungaria, "liberă de orice înrăurire străină", să-și aleagă "așezarea ei printre națiunile libere". Rezoluția Comitetului Executiv a fost citită de către Alexandru Vaida-Voevod în Parlamentul din Budapesta pe 5/18 octombrie.

Pe 1 decembrie 1918, a participat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, unde cei 1228 de delegați aleși ai românilor "din Transilvania, Banat și Țara Ungurească" au votat Rezoluția Unirii care "decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dâșii cu România".

După acest eveniment istoric, Alexandru Vaida Voevod devine membru al Consiliului Dirigent, pentru a pregăti unificarea administrativă cu Vechiul Regat și s-a numărat între cei patru delegați ardeleni (alături de Vasile Goldiș, respectiv episcopii Iuliu Hossu și Miron Cristea) care au adus regelui Ferdinand I Rezoluția Unirii pentru a fi ratificată.

ALEXANDRU VAIDA VOEVD 1878-1950

Elevii: Moisza Cristi, Buda Manuel
 Clasa a-VII-a
 Liceul Tehnologic "Traian Vuia" Tautii
 Magheraus

